

ALS DE
HERFST ZICH
VERMOMD ALS DE
LENTE, LIJKT
HIJ ALLEEN
MAAR OUDER

Vijf keer per week heeft hij een radio-uitzending en dan kunnen er ook nog een cd of gastrol voorbijkomen. Zanger/acteur Edwin Rutten (1943): "Mijn 65ste verjaardag was niet bepaald een mijlpaal. Alles ging gewoon door zoals daarvoor."

TEKST: CISCA DRESSELHUYIS. ILLUSTRATIE: MARTYN F. OVERWEEL, ARTBOX

Edwin Rutten

'Ik zit nog aan de goeie kant van de 103'

Eigenlijk ziet zijn leven er op zijn 70ste nog net zo uit als toen hij 40 of 50 was. Hij is altijd freelancer geweest, dus als de opdrachten niet vanzelf zijn kant uitkwamen, ging hij er op uit. Zoals in het begin van zijn loopbaan, toen hij zelf commercials ging maken in een tijd dat die nog nauwelijks bestonden.

"Het was begin jaren zeventig, ik studeerde nog, had al twee kleine kinderen en nauwelijks geld. Ik hoorde de eerste commercials en dacht: dat kan ik ook. Ik heb toen vier commercials geschreven en een demootje gemaakt waarmee ik naar de studio ben gegaan waar ze commercials maakten. Daardoor kreeg ik een opdracht voor Seven-up. Er waren in die tijd maar heel weinig acteurs die zo'n commercial wilden inspreken. Dat was verboden, zwaar beneden je stand als acteur, verderfelijk, ordinair. Maar Aart Staartjes, Jos Brink en ik zagen er geen been in. Ik heb het nooit erg gevonden zelf ergens op af te stappen en me aan te bieden als dat nodig was. Als er geld verdiend moet worden, is niets me

te min. Nou ja, gelukkig heb ik nooit augurken in potten hoeven doen bij Luycx, maar zet me op de inpakafdeling van de Bijenkorf en ik ga aan de slag. Binnen de kortste keren ben ik chef-inpakker en daarna de baas van drie verdiepingen. Overal waar je werkt is iets te leren. Ik heb als principe dat ik van elke opdracht drie dingen mee naar huis moet nemen, overdrachtelijk gezien. Dus ook van dit gesprek."

Ik ben gewaarschuwd. Maar terug naar uw carrière na uw 65ste. Die liegt er niet om.

"Vier middagen per week presentator van klassieke muziek op radio 4 en zondags een jazz-programma op radio 6, allebei voor Max. Allemaal hartstikke leuk en goed bij mij passend. De mensen kennen me voornamelijk van tv van *De film van Ome Willem*, maar ik was altijd al jazz-zanger en verteller bij klassieke concerten. En mijn vrouw Annett Andriesen is operazangeres en directeur van het Vocalisten Concours ▶

Altijd mee?

"M'n bril en m'n agenda."

Belangrijkste werkprestatie?

"Mijn bijdrage aan de maatschappij als Ome Willem."

Favoriete werk one-liner?

"Het tegenovergestelde is ook waar."

De grootste mazzel?

"Zoals voor elke freelancer: de uitvinding van de telefoon."

'Er zijn mensen die alles doen om maar op tv te zijn. Ik denk langzamerhand: wat moet ik betalen om er niet op te hoeven?'

van Den Bosch, dus ik kom privé ook nog wel eens in een concertzaal. Op het ogenblik ben ik ook bezig met een serie opvoedprogramma's voor de NTR-televisie *Opvoeden is een kunst*. Kom ik toch weer terug bij m'n oude liefde: kinderen en opvoeden. Het blijft me boeien, hoe kinderen opgroeien, met welke hobbels en obstakels ze te maken krijgen in hun jonge leven. In de theaterversie van *Ome Willem* ging ik na afloop altijd in de hal staan, waar de kinderen naar me toe konden komen. Dan zag ik daar weer zo'n ernstig meisje naast een jongen-in-een-rolstoel, aan wie je zag dat ze een en al zorg was voor haar broertje, maar zelf veel te weinig aandacht kreeg. Ik denk wel eens dat ieder kind dat op z'n 16de of 18de uit huis gaat een knipkaart voor twaalf gesprekken bij een psycholoog zou moeten krijgen. Belangrijke kwesties als vaders, moeders, liefde, afhankelijkheid, onafhankelijkheid, jaloezie, navelstrengen, bewondering en nog veel meer zouden kunnen worden besproken. Zo komen die kinderen een beetje beslagen ten ijs. En het bespaart later veel RIAGG."

Er komt nog steeds nieuw werk op uw pad, zoals optredens in de musicals *Dr. Doolittle* en *Annie*, een gastrol in *Goede Tijden*. Zegt u wel eens 'nee'?

"O ja, vaak genoeg. Bijvoorbeeld bij zoiets als *Sterren springen op het ijs*. Dat valt voor mij in de categorie *Are you being used*. Er zijn mensen die alles doen om maar op de tv te zijn. Ik denk langzamerhand: wat moet ik betalen om er niet op te hoeven? Net zoals al die ambassadeurschappen waarvoor je wordt gevraagd. Als je daar alleen als een opgetuigde kerstboom dient, niks voor mij. Ik wil wezenlijk iets bijdragen. Ik ben bijvoorbeeld wél ambassadeur van Make a wish, Jack Rabbit en de stichting Kinderboerderij. Met mijn dementerende moeder maakte ik vroeger vanuit het verzorgingstehuis wandelingetjes en dan gingen we altijd langs een soort kinderboerderij, langs de geiten, de ezels en de ganzen. Toen dacht ik: je zou kinderboerderijen

altijd bij een bejaarentehuis moeten zetten, dan komen kleinkinderen veel gemakkelijker bij opa of oma. Wat ik trouwens niet meer ga doen, is in musicals spelen, hoe leuk ook, maar het legt een te groot beslag op mijn tijd. Ik wil graag met Annett mee kunnen als ze moet zingen in Milaan of jureren in Buenos Aires. Bovendien merk ik dat rollen uit het hoofd leren toch minder snel gaat dan vroeger, het kost me nu veel meer tijd en energie. Bij het ouder worden raak je ook je zorgeloosheid kwijt van: tekstje leren? Doe ik wel even! Je wilt nu zeker weten dat het er goed in zit en niet maar zo'n beetje losbollig aanrommelen."

Speelt betaling geen rol?

"Jawel, maar geld is zeker niet doorslaggevend. Ik doe vaak dingen voor niets, omdat ik ze leuk vind, maar ik wil wel de baas zijn over m'n eigen charitativiteit. Aan de andere kant, het geld moet wel een beetje kloppen met de opdracht die ik krijg. Toen ik door Max gevraagd werd om een jazzprogramma op de zondag te presenteren, was mijn onmiddellijke reactie: 'Fantastisch, god, wat vind ik dit leuk.' Daarna kwam het geld ter sprake, dat minder was dan ik gewend was. Maar dat maakt dan niet uit. Ik hoef voor het geld niet meer te werken. Niet dat ik rijk ben, maar we zouden prima kunnen leven van ons inkomen en Annett is financieel zelfstandig. Ik ken mensen, die geweldig rijk zijn, tegen wie iedereen 'hoera' heeft geroepen, die nu nietsdoend langs de straat lopen omdat niemand ze meer iets

vraagt. Die zouden graag een gedeelte van mijn werk overnemen, zelfs als ze daarvoor geld zouden moeten neertellen. Tja. Helaas, werk is niet te koop."

En als er nu niemand meer zou bellen met leuke opdrachten?

"Dan heb ik nog steeds een mapje met plannen in m'n la liggen, met ideeën voor verhalen die ik nog wil schrijven, cd's die ik nog wil maken en een paar programma-ideeën. Ik zou nog altijd graag een politiek programma voor kinderen willen maken en iets met grootouders, ouders en kinderen, met als link de muziek en andere vormen van cultuur."

Het klinkt alsof ouder worden u niets doet.

"Mijn 65ste verjaardag was inderdaad niet bepaald een mijlpaal in m'n leven. Alles ging gewoon door zoals daarvoor. Voor mij geen afscheidsreceptie met een vetlederen medaille na veertig jaar trouwe dienst. Natuurlijk weet ik dat er onaangename dingen kunnen gebeuren, ook al is mijn gezondheid nu nog prima. 's Ochtends mezelf even goed in model trekken, niet te vaak en te lang in de spiegel kijken, weten dat je de honderd meter niet meer zo hard loopt als vroeger en die voorraad te-jonge-PR-foto's in de prullenbak gooien. En dan gaan we over tot de orde van de dag. Mijn moeder is dement geworden, dus ik weet hoe dat is. Ik ben er niet bang voor; demencie is, afgezien van de periode van het tweeduister, vooral erg voor de omgeving.

Edwin Rutten
(Groningen, 1943) is jazz-zanger, acteur en presentator. Hij is vooral bekend geworden door het VARA-kinderprogramma *De film van Ome Willem*, dat tussen 1974 en 1990 meer dan 200 keer werd gemaakt. Hij maakte de eerste Nederlandstalige jazz-elpee en trad op het North Sea Jazz festival op. Op het ogenblik presenteert hij viermaal per week *Muziekwijzer* op radio 4 en *Jazz in the Morning* op zondag, op radio 6. Hij is getrouwd met mezzosopraan Annett Andriesen, heeft twee dochters (uit zijn eerste huwelijk), twee kleinkinderen en twee (aanloop)poezen.

Ik hoop dat die omgeving tegen die tijd een boekje leest, waaruit ze leren dat ze me nooit meer geheugenvragen moeten stellen en dat ze zich niet moeten ergeren aan mijn steeds terugkerende verhalen."

Heeft ouder worden meer negatieve dan positieve kanten voor u?

"Tja. Het is natuurlijk erg jammer dat het grootste deel van je leven erop zit en dat je van allerlei dingen nooit meer de afloop zult weten. Bijvoorbeeld of Israël en Palestina ooit vreedzaam naast elkaar zullen bestaan. Maar het zit wel in mijn aard vooral naar de positieve kanten te kijken. Je moet genieten van de vlieguren die je hebt gemaakt, van het feit dat je vrijwel alles in een bredere context kunt zien, dat je een helikopterblik hebt. Het allergrootste verschil tussen de Edwin-van-nu en de Edwin-van-toen is het verdwijnen van de losbolligheid. Nu denk ik: *noblesse oblige*, oftewel: ik ben het aan de mensen verplicht goed over dingen na te denken en me goed voor te bereiden. En verder hou ik me aan de uitspraak van Willem Wilmink: 'Als de herfst zich vermomt als de lente, lijkt hij alleen maar ouder.' Dus doe niet krampachtig jong. Maar tegelijkertijd zeg ik: ik zit nog aan de goeie kant van de 103." ■

'De kunst van het opvoeden' is een 8-delige NTR-serie en is vanaf 3 mei om 20.55 uur te zien op Nederland 3. Er is vanaf 28 april ook een gelijknamige expositie in het Dordrechts Museum (www.dordrechtsmuseum.nl).

Graag nog als collega?
"M'n huidige collega Joost Galema en André Previn."

Als werknemer?
"Mijn secretaresse Bernadette Stormezand."

Als baas?
"M'n huidige baas Jan Slagter."

Zwakste punt?
"Dat ik niet altijd tot 21 tel, voordat ik reageer."

Snacktip voor de middagip?
"Een kop earl grey-thee, een straffe espresso en een geroosterde boterham met super oude kaas."

Sterkste punt?
"Mijn humor en energie."

De grootste teleurstelling?
"Het stoppen van het kinderkunstprogramma 'Mooi zo' bij de Avro."